MAGYAR TANNYELVŰ ISKOLÁK IV. ORSZÁGOS VETÉLKEDŐJE, 2009

III. Teleki Sámuel földrajzverseny

Humánföldrajz – X-XI. osztályos tanulók számára

2009. május 9

Feladatlap

Feldatlap száma	
Elért pontszám	

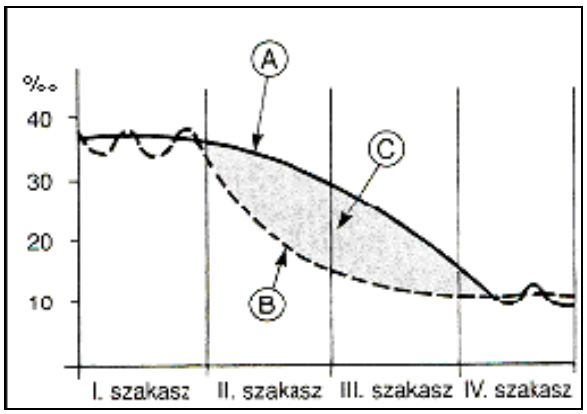
	Név	**Aláírás**
Javítótanár 1		
Javítótanár 2		
Zsűrielnök		

Utasítás

- *Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!*
- *A feladatok megoldásához számológép nem használható!*
- *Atlaszt, könyvet a versenyre bevinni tilos!*
- *A feladatok megoldásához tollat/golyóstollat kell használni!*
- *Az feladatlapon javítani, átírni, radírozni, stb. nem szabad ! Az elrontott részt tedd zárójelbe!*
- *A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésre!*
- *Az elérhető maximális pontszám **136**.*

1. FELADAT

Tanulmányozd a népesedési szakaszokkal kapcsolatos ábrát, majd válaszolj a kérdésekre!

a) Nevezd meg, hogy milyen fogalmakat jelölnek az ábra nagybetűi!
A: .....
B: .....
C: .....

3 pont	

b) Írd az egyes megállapítások elé annak a népesedési szakasznak a számát, amelyre vonatkozik!
..... 1. A népességszám növekedése lassú, mert a magas születésszám mellett magas a halálozás aránya is.
..... 2. Ebben a népesedési szakaszban van Fekete-Afrika országainak döntő része.
..... 3. Ebben a szakaszban következik be a népességszám robbanásszerű növekedése.
..... 4. A halálozások számának csökkenését egyre jobban követi a születések számának csökkenése, és a népességszám növekedése fokozatosan lassul.
..... 5. Ebbe a népesedési szakaszba kerül az az ország, ahol a családok 1, esetleg 2 gyermeket vállalnak.
..... 6. Jellemzője a piramis vagy háromszög alakú korfa.
..... 7. Ebben a szakaszban vannak az ún. elöregedő társadalmak.
..... 8. Egészen a XVIII. századig Európa népességére is jellemző volt.
..... 9. A népesedéspolitikai intézkedéseknek köszönhetően napjainkban már Kína is ebben a szakaszban van.
..... 10. A társadalom számára egyre nagyobb problémát jelent a lakosság élelmiszerrel való ellátása és a munkalehetőségek biztosítása.

10 pont	

Összesen: 13 pont	

2. FELADAT

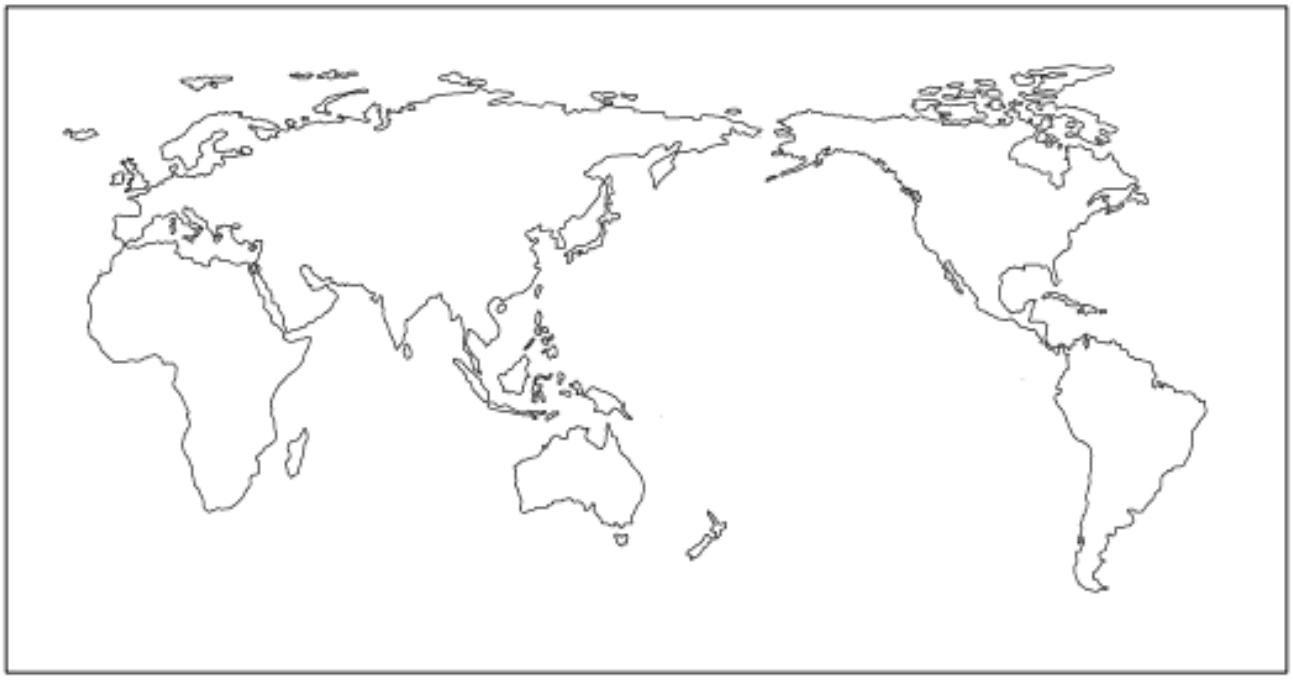
a. Az adott függőségi területek (szigetek) elé írd annak az államnak a betűjelét, amelyhez tartoznak! *Megjegyzés: egy állam több sziget mellé is írható. Nem mindegyik állam használható fel.*

..... **1.** Aruba
..... **2.** Szent Ilona
..... **3.** Bermuda
..... **4.** Zanzibár
..... **5.** Húsvét-szigetek
..... **6.** Madeira
..... **7.** Falkland
..... **8**. Karácsony-szigetek

A. Új Zéland
B. Ausztrália
C. Chile
D. Franciaország
E. Hollandia
F. Nagy Britannia
G. Oroszország
H. Portugália
I. Spanyolország
J. Tanzánia

8 pont	

b. Az alábbi térképen helyezd el a fent felsorolt szigetek számjelét a megfelelő helyre!

8 pont	

c. Az **A-J** betűkkel jelölt országok közül a:

9. legnagyobb nukleáris fűtőanyagtartalékkal rendelkezik: .....
10. legnagyobb réztartalékkal rendelkezik: .....
11. legnagyobb bauxittartalékkal rendelkezik: .....
12. legnagyobb népsűrűségű: .....
13. legnagyobb napenergiapotenciálja van: .....
14. legnagyobb kőszéntartalékkal rendelkezik: .....
15. árapályerőművel rendelkezik: .....

7 pont	

Összesen: 23 pont	

3. FELADAT

a) Ismerd fel, hogy az energiatermelés mely módjait ábrázolják a képek!

1.

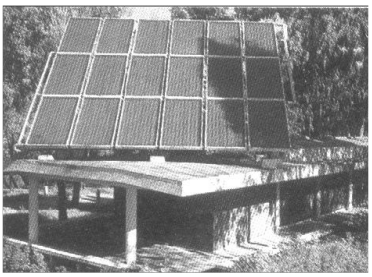
.....erőmű

2.

…….....erőmű

3.

…….....erőmű

4.

…….erőmű

5.

…….erőmű

5 pont	

b) Húzd alá azoknak az energiahordozóknak a nevét, amelyeket jellemzően felhasználhatnak az 5. képen látható erőműben? *Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több aláhúzása pontlevonással jár.*

lignit, szél, feketekőszén, kőolaj, víz, napsugárzás, földgáz, biogáz, fa

4 pont	

c) Húzd alá a felsoroltak közül azokat a környezeti ártalmakat, amelyek az 5. képen látható erőmű típushoz tartozhatnak! *Megjegyzés: a lehetséges helyes válaszok számánál több aláhúzása pontlevonással jár.*

a radioaktivitás növekedése, savas ülepedés, füstköd (szmog),
a légkör felmelegedése, az ózonréteg károsodása

2 pont	

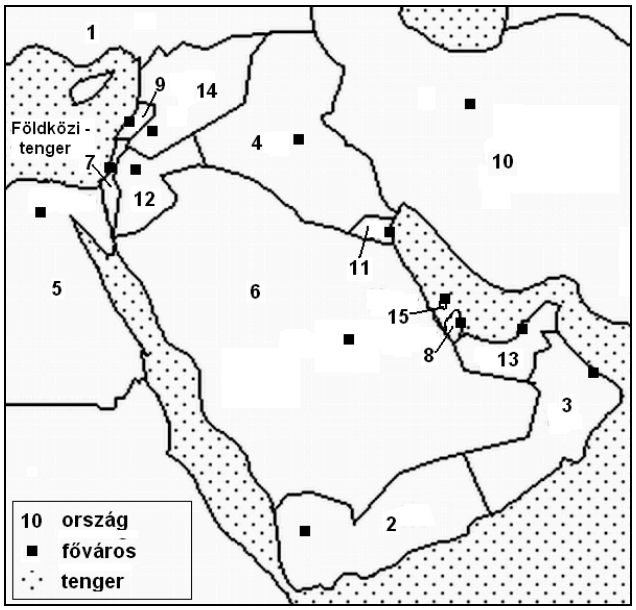
d) Melyik erőművet telepíthetik az energiahordozó lelőhelyétől távol is?
A kép számával válaszolj! .....
Miért? .....
.....

2 pont	

Összesen: 13 pont	

4. FELADAT

Az alábbi térkép segítségével old meg a feladatokat!

a) Nevezd meg az alábbi országok fővárosát!

2: ……,

8: ……,

9: ……,

15: ……

4 pont	

b) Melyik ország NATO tag a térképen ábrázoltak közül? (országnév) ……

1 pont	

c) A számozottak közül melyik az egyetlen nem arab és nem iszlám állam?

szám: ……, országnév: ……

2 pont	

d) Nevezz meg a térképről két olyan iszlám államot, amelynek lakói nem a sémi-hámi nyelvet beszélnek! (országnév)

…… ……

2 pont	

e) Nevezz meg a térképről két olyan iszlám államot, amely nem monarchia! (országnév)

…… ……

2 pont	

f) Hol van az iszlám vallás legfontosabb zarándokhelye?

szám: ……, országnév: ……, város: ……

3 pont	

g) Mely országok területén fekszik Mezopotámia?

…… ……

2 pont	

h) Hányas számmal jelzett országban található a világ legrégebbi, folyamatosan lakott fővárosa?

……

1 pont	

i) Melyik tengerszorosokon/csatornákon kell átkelned (sorrendben), hogy tengeri úton 9-es számmal jelölt ország fővárossából a 11-es számmal jelült ország fővárosába érkezzél?

1…… 2…… 3. ……

3 pont	

j) Állítsd sorrendbe a következő országokat kőolajtermelésük alapján! Írd eléjük a megfelelő sorszámot!

A legnagyobb termelő kapja az 1. számot!

…… Egyiptom, …… Kuvait, …… Szaúd-Arábia, …… Irán

2 pont	

Összesen: 22 pont	

5. FELADAT

A következő feladatban minden állításhoz 4 ország tartozik. Az állítások több országra is igazak lehetnek, de az is lehet, hogy egyikre sem. Válaszd ki az alábbi változatok segítségével, hogy az állítások mely országokra vonatkoznak!

A – *az állítás mind a négy országra igaz*
B – *az állítás az 1., a 2. és a 3. országra igaz*
C – *az állítás az 1. és a 3. országra igaz*
D – *az állítás a 2. és a 4. országra igaz*
E – *az állítás csak a 4. országra igaz*
F – *az állítás egyik országra sem igaz*

a) Kétnyelvű állam

[ ]
1. Svájc
2. Belgium
3. Argentína
4. Kanada

b) Egykor brit gyarmat (is) volt

[ ]
1. India
2. Dél-afrikai Köztársaság
3. Ausztrália
4. Kanada

c) NAFTA tagország

[ ]
1. Brazília
2. Japán
3. Ausztrália
4. Kanada

d) Áramtermelésének nagy részét vízerőművek adják

[ ]
1. Dánia
2. Franciaország
3. Oroszország
4. Japán

e) A lakosság többsége európaiak leszármazottja

[ ]
1. Dél-afrikai Köztársaság
2. Brazília
3. Egyiptom
4. Ausztrália

f) Kivitelének legalább 3/4 része a bányászatból származik

[ ]
1. Chile
2. Malajzia
3. Kuvait
4. Kanada

6 pont	

6. FELADAT

Hasonlítsd össze a párban álló mennyiségeket és tedd közéjük a megfelelő relációs jelet!

(> , < , =)

1.	A természetes szaporulat Ázsiában	[ ]	A természetes szaporulat Afrikában
2.	Kalkutta lakosságszáma	[ ]	Mumbai (Bombay) lakosságszáma
3.	10 millió lakos fölötti városok száma Braziliában	[ ]	10 millió lakos fölötti városok száma az Amerikai Egyesült Államokban
4.	A városi lakosság aránya Európában	[ ]	A városi lakosság aránya Óceániában
5.	A szunniták aránya az iszlám követői körében	[ ]	A siíták aránya az iszlám követői körében
6.	Banglades népességszáma	[ ]	Németország népességszáma
7.	Az Amerikai Egyesült Államok évi kőolaj-termelése	[ ]	Oroszország évi kőolajtermelése

7 pont	

7. FELADAT

Adott egy képzeletbeli község, Erdőalja, melyet három falu alkot: Erdőalja, Nagybükkös és Kisbükkös. 2007. december 31-én a község népessége 3700 fő, ennek 65%-a Erdőalján, 29%-a Nagybükkösön és 6%-a Kisbükkösön él.

A 2008-as év folyamán a következő demográfiai események történtek:

•	Erdőalja	Nagybükkös	Kisbükkös.
Születések száma	41	17	1
Elhalálozások száma	21	8	6

- Kisbükkösről:
  - Gizike férjhez ment Erdőaljára, Júlia Nagybükkösre.
  - a kétgyerekes Vas család városra költözött.
- Nagybükkösről:
  - Kati és Imola férjhez mentek Erdőaljára.
  - András feleségül vett egy erdőalji lányt és városra költöztek.
- Erdőaljáról
  - a háromgyerekes Barabás-család és az egygyerekes Gondos-család városra költözött.
  - István és Antal a közeli kisvárosból hoztak maguknak feleséget.
- a közeli városból:
  - két nyugdíjas házaspár Erdőaljára, egy nyugdíjas házaspár pedig Kisbükkösre költözött.

a. Mekkora a települések népessége 2007-es év végén?

Erdőalja: _____
Nagybükkös: _____
Kisbükkös. _____

3 pont	

b. Számítsd ki külön-külön a három település népességszámát a 2008-as év végén!

Erdőalja: _____
Nagybükkös: _____
Kisbükkös. _____

6 pont	

c. Ábrázold kördiagram segítségével a 2008-as év végi lakosságszám megoszlását Erdőalja községben! *A kör sugara 2,5 cm.*

2 pont	

d. Melyik településen legnagyobb a születési arányszám? Mekkora az értéke?

Település: .....

1 pont	

Születési arányszám értéke: .....

3 pont	

e. Melyik településen legnagyobb a természetes szaporulat arányszáma?

.....

3 pont	

f. Számítsd ki a község migrációs mérlegét? .....

2 pont	

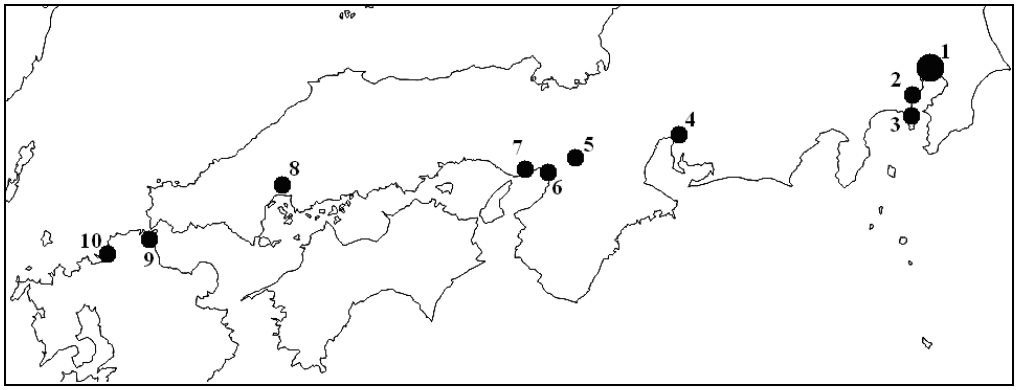
g. Melyik településre jellemző a demográfiai elöregedés? .....

1 pont	

Összesen: 21 pont	

8. FELADAT

a. Nevezd meg a térkép alapján a számmal jelölt nagyvárosokat, melyek Tokaido megalopoliszt alkotják!

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

5 pont	

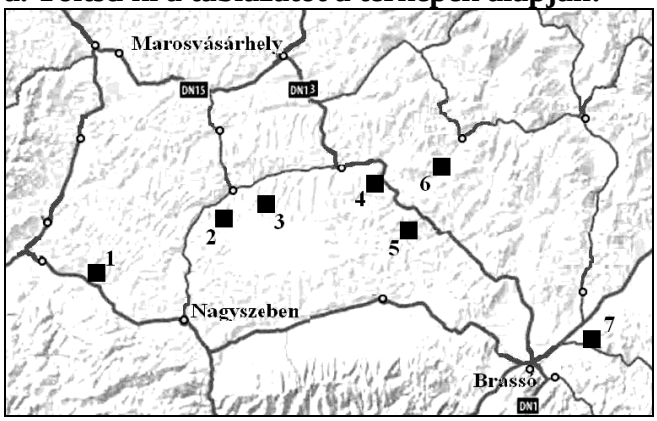
b. Tokaido lakosságszáma megközelítőleg ..... fő.
c. A megalopolisz területe megközelítőleg ..... km^2.

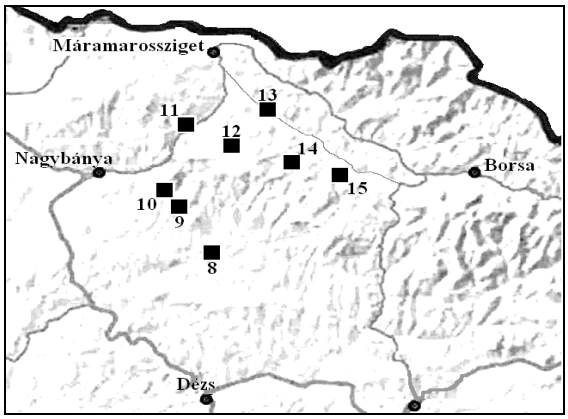
1 pont	

Összesen: 6 pont	

9. FELADAT

a. Töltsd ki a táblázatot a térképek alapján!

Térképen jelölt szám	A település magyar neve	A település román neve
	Barcánfalva	
15		
		Prejmer
11		
		Saschiz
	Sajómező	
8		
	Kelnek	
		Viscri
		Plopiş
	Berethalom	
12		
		Valea Viilor
	Dióshalom	
6		

15 pont	

b. Ismerd fel az UNESCO világörökség listáján szereplő településeket az adott jellemzők alapján!

Település neve	Jellemzők
	A legkiemelkedőbb építészeti emléke a XIII-ik században épült lakótorony.
	54 m magas tornya 1993-ig Európa legmagasabb fatornya volt
	Erdély legnagyobb gótikus szárnyasoltárával büszkélkedik.
	A máramarosi UNESCO védelem alatt álló templomok közül a legrégebbi.
	A ciszterci építkezés emlékeit őrzi.
	Freskói Szent László legendákat ábrázolnak.
	A freskóknál használt kék színárnyalat a világon egyedülálló.
	Tornya a segesvári óratoronyra hasonlít.
	Constantin Brâncoveanu, Havasalföld fejedelme alapította.
	Hegyi templomához a Diáklépcső vezet fel.

10 pont	

Összesen: 25 pont	